

Copyright © The Author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2026.5.219>

УДК 330.322:338.246

І. А. Островський,

к. е. н., доцент, доцент кафедри економічної теорії та міжнародної економіки, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7444-2560>

Г. В. Стадник,

к. е. н., професор, професор кафедри економічної теорії та міжнародної економіки, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0001-7828-3045>

О. І. Славута,

к. е. н., доцент, доцент кафедри економіки та маркетингу, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3597-9816>

ІНВЕСТИЦІЙНІ МАКРОЕФЕКТИ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

I. Ostrovskyi,

*PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of
Economic theory and international Economics,*

O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv

G. Stadnyk,

*PhD in Economics, Professor, Professor of the Department of Economic theory
and international Economics,*

O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv

O. Slavuta,

*PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of
Economics and Marketing,*

O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv

INVESTMENT MACRO-EFFECTS: THEORETICAL ASPECTS OF POST- WAR RECOVERY IN UKRAINE

У статті досліджено особливості та суперечності макроекономічних інвестиційних ефектів в умовах повоєнного відновлення. Відзначено, що ключовим напрямком аналізу є взаємозв'язок ефектів акселератора та мультиплікатора, особливо в умовах глибоких шоків, таких як воєнний стан і подальша повоєнна відбудова. Згруповано основні види макроекономічних акселераторів. Визначено три основні ефекти, що властиві акселеративним процесам: прямі, напрямі та індуковані. Узагальнено напрями та особливості прояву інвестиційного мультиплікатора за рівнями економічної системи. Відзначено, що взаємодія мультиплікатора та акселератора може мати як позитивні, так і негативні наслідки. Підкреслено, що в повоєнний період взаємодія цих ефектів може створити потужний імпульс економічного розвитку за умов відповідної державної політики. Проаналізовано суперечності обох ефектів та проблеми застосування даної моделі на практиці.

This article examines the characteristics and contradictions of macroeconomic investment effects in the context of post-war recovery. It is noted that a key focus of the analysis is the interrelation between accelerator and multiplier effects, particularly in the context of severe shocks such as martial law and subsequent post-war reconstruction. The main types of macroeconomic accelerators are categorised. Three main effects characteristic of accelerator processes have been identified: direct, indirect and induced. The directions and characteristics of the investment multiplier's manifestation across levels of the economic system have been summarised. It is noted that the interaction between the multiplier and the accelerator can have both positive and negative consequences. In peacetime, these two effects interact cyclically: the multiplier triggers growth through investment or government spending, whilst the accelerator amplifies it through additional investment. In wartime, the multiplier effect dominates. The accelerator effect is largely suppressed. The transition to post-war recovery alters this balance. The reconstruction of infrastructure, the modernisation of the economy and the return of business create the conditions for launching the accelerator. In the post-war period, a kind of 'double effect' emerges: the multiplier effect drives initial growth through large-scale state and international investment in reconstruction, whilst the accelerator effect amplifies this growth through the business sector's response to market expansion. It is emphasised that in the post-war period, the interaction of these effects can create a powerful impetus for economic development, provided that appropriate government policies are in place. The contradictions between the two effects and the problems of applying this model in practice are analysed: the existence of significant time lags between changes in demand and the investment response; the risks of misdirected and excessive investment, leading to waste of resources; and the distortion of effects due to insufficient consideration of sectoral and institutional structures.

Ключові слова: *повоєнне відновлення, інвестиції, акселератор, мультиплікатор, ефект акселератора-мультиплікатора, дисфункція ефектів.*

Keywords: *post-war recovery, investment, accelerator, multiplier, accelerator-multiplier effect, dysfunction of effects.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Інвестиційний складник довгострокового повоєнного відновлення України оцінено у суму майже 800 млрд дол. США, що має дозволити нашій країні перейти від заходів екстреної допомоги до самопідтримувального економічного зростання. За сучасних умов прикладом інституціоналізації стимулювання інвестицій стала Ukraine Facility – Програма фінансової підтримки України від Європейського Союзу, що розрахована на 50 млрд євро та містить інвестиційний фонд у 9,5 млрд євро [1]. Це суттєво актуалізує макроекономічні засади аналізу інвестиційних процесів саме в довготривалому періоді з узагальненням поточних і майбутніх переваг і суперечностей. Ключовим напрямком такого аналізу є взаємозв'язок ефектів акселератора та мультиплікатора, особливо в умовах глибоких шоків, таких як воєнний стан і подальше повоєнне відновлення. Розуміння того, як ці два механізми взаємодіють між собою, дозволяє більш точно оцінити динаміку економічного зростання, спрогнозувати ефективність державної політики та визначити оптимальні інструменти стимулювання.

Наприклад, довоєнна деіндустріалізація призвела до скорочення частки переробної промисловості у ВВП приблизно до 20% та стала одним із факторів, що посилили вразливість країни в умовах воєнного стану. У зв'язку з цим стратегічно важливим завданням є відновлення й прискорений розвиток промисловості шляхом створення ефективної системи підтримки високотехнологічного виробництва із супутніми мультиплікаційними проявами.

В умовах геополітичних шоків і глобальних викликів розуміння механізмів, що пов'язують інвестиційні процеси, споживчий попит та генерування доходу, стає критично важливим для формування обґрунтованої економічної політики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Класичні основи взаємодії акселератора та мультиплікатора закладені у працях А. Афталіона, Р. Кана, Дж. М. Кейнса, П. Самуельсона та ін. Сучасні аспекти теорії розглядаються у дослідженнях П.Н. Джуанкар, А. Медіо П.Р. Моурао, І.А. Попеску, М.

Перуцці, А. Тердзі, [2–5] та ін. Питання регіональної специфіки та надзвичайних умов прояву цих ефектів розглядаються, зокрема, у працях Х. Гарретсена, М. Кітсона, Ч. Янга, Дж Рен [6–7]. Серед вітчизняних дослідників аналіз зазначених ефектів здійснили У. Ватаманюк-Зелінська З., О. Канова, Н. Котвицька [8–10]. Треба відзначити також праці Т. Мельник, І. Хмарської, М. Штань щодо інвестиційних макроефектів для умов воєнного стану та повоєнного відновлення [11–13].

Незважаючи на значну кількість публікацій, є потреба в створенні цілісної теоретичної моделі, яка б синтезувала принцип акселерації та мультиплікативний ефект саме в контексті шоків екзогенних змін з урахуванням їхніх інституційних, ресурсних та структурних особливостей. Механізми їхнього спільного впливу на траєкторії довгострокового зростання потребують подальшого вивчення.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження діалектики взаємодії принципу акселерації та мультиплікативного ефекту в умовах повоєнного відновлення. Гіпотеза дослідження полягає в тому, що ефективність впливу інвестицій істотно підвищується за умови цілеспрямованого управління спільною дією мультиплікативного та акселераційного механізмів з урахуванням регіональної специфіки та мінімізацією дисфункціональних ефектів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ефект акселератора відображає вплив зростання попиту або доходу на стимулювання інвестицій. Якщо підприємства спостерігають підвищення попиту на свою продукцію, вони прагнуть розширити виробничі потужності, що веде до зростання інвестицій. Таким чином, акселератор посилює динаміку економічного циклу, роблячи підйоми більш інтенсивними, але водночас може загострювати спади.

Збільшення інвестицій незмінно стимулює вдосконалення методів та інтенсивність виробничих процесів, а також економічне зростання [5].

З часом інтерпретація цього поняття істотно не змінювалася, але низка дослідників своєрідно виділяла акценти циклу. Наприклад, у працях П.Н. Джунанкара принцип акселерації передбачає пропорційність, оскільки попит

на засоби виробництва пропорційний швидкості зміни споживчого попиту, тобто збільшення попиту призводить до зростання потреб у фінансуванні засобів виробництва [2]. Такий погляд на питання відповідає загальноприйнятому розумінню.

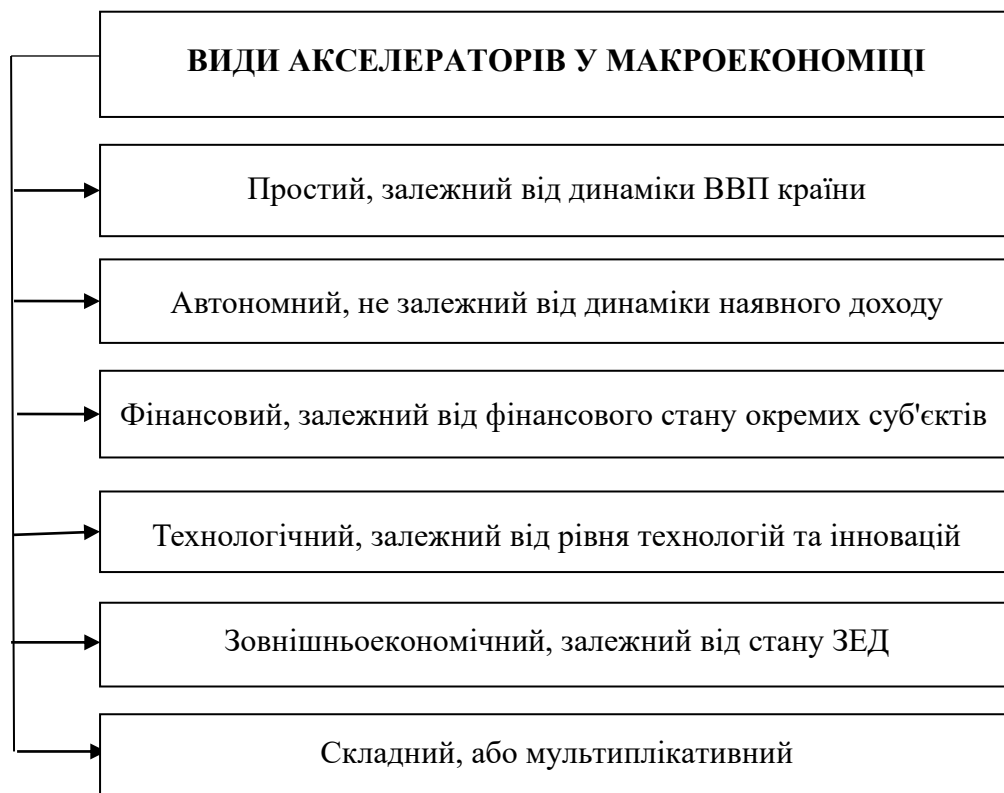
Ефекти, властиві акселеративним процесам, можна поділити на три категорії: прямі, непрямі та індуковані.

1. Прямі ефекти характеризуються первинними інвестиціями в результаті діяльності підприємств.

2. Непрямі ефекти передбачають виробництво товарів і послуг для подальшої їх реалізації споживачеві.

3. Індуковані ефекти виникають через коливання між споживчими витратами та інвестиціями.

Основні види макроекономічних акселераторів подано на рисунку 1.

Джерело: сформовано авторами

Рис. 1. Види та особливості акселераторів у макроекономіці

Безумовно, принцип прискорення (акселерації) може бути неочевидним через низку економічних факторів, незважаючи на той факт, що в сукупності

він пояснює, як зміни показника споживчого попиту на товари або послуги в можуть призвести до зростання інвестицій. Інвестиції, спрямовані на зростання цільових секторів економіки, неминуче сприяють створенню певних благ, але важливо враховувати деякі фактори, що впливають на наслідки інвестування.

Так, наприклад, тимчасові затримки, які характеризуються тим, що підприємство недостатньо ретельно стежить за змінами на ринку та у споживчих уподобаннях у межах конкретного регіону, а отже, не вчасно звертає увагу на зміни попиту. Безсумнівно, рівень втрат у такому випадку визначається, зокрема, масштабом підприємства. Однак інвестиції в ресурсну базу підприємства в невідповідний період або запізнiла реакція на зміни можуть також обумовлюватися тим фактом, що організації не мають можливості виявити потенційне збільшення попиту до того значення, до якого показник може зрости, перш ніж це дійсно відбудеться [6].

Серед інших більш очевидних аспектів слід зазначити, що надмірний оптимізм у питаннях стратегування зростання та інвестиційної підтримки підприємств у цьому ключі може бути ризикованим. Інвестування є сприятливим у ситуації, коли економіка функціонує не на повну потужність. З одного боку, інвестиції є складовою валового продукту, а з іншого боку, вони є основою зростання виробничого потенціалу.

Натомість ефект мультиплікатора базується на ідеях Кейнса і полягає у тому, що первинне збільшення інвестицій або державних витрат призводить до багаторазового зростання сукупного доходу в економіці. Це відбувається через ланцюгову реакцію: витрати одного економічного агента стають доходом іншого, який, у свою чергу, витрачає частину отриманого доходу. Таким чином формується кумулятивний ефект зростання.

З огляду на те, що мультиплікативний ефект відображає залежність споживання від інвестицій, тоді як принцип акселерації передбачає, що інвестиції залежать від споживання. Ефект мультиплікатора пов'язаний із принципом акселерації головним чином через невелике зростання доходів,

яке призводить до значного збільшення інвестицій через зростання споживчого попиту на той чи інший продукт [5].

Мультиплікативний ефект слід трактувати як вплив незначної зміни в інвестиційних процесах на загальні доходи, що визначається як позитивний аспект циклу зростання. Найяскравіше такий зв'язок простежується на прикладах, що стосуються економічної диверсифікації, оскільки реформування промислової політики, цифровізація окремих галузей та розширення великих секторів сприяє зміцненню позицій регіону за рахунок переходу від традиційних форм функціонування до високоякісних проявів, адаптації до коливань, властивих ринкам, сприяння впровадженню принципів сталого розвитку (табл. 1).

Таблиця 1. Схема прояву інвестиційного мультиплікатора за рівнями економічної системи

Тип ефекту	Основний елемент	Хто залучений	Суть процесу	Результат
Вплив	Міри впливу	Держава, інвестори	Інвестиції, субсидії, програми запускають зміни	Стимулювання економіки
Прямий	Базовий сектор / галузь	Підприємства галузі	Первинні зміни в секторі	Прямі соціально-економічні ефекти
Непрямий	Суміжні сектори	Постачальники, партнери	Реакція на попит базового сектору	Розширення впливу на інші галузі
Індукований	Економічні агенти	Домогосподарства, бізнес, фінансові установи	Зростання доходів і споживання	Загальне економічне зростання

Джерело: сформовано на основі [3–4]

Принцип акселерації та мультиплікативний ефект є взаємопов'язаними поняттями в умовах вивчення проблем зростання економіки. Ці концепції перетинаються у питанні аргументації взаємозалежності таких понять, як інвестиції, дохід, виробництво та споживання з плином часу. Теорія мультиплікатора пояснює, що інвестиції в галузь призводять до зростання дохідної частини та споживання, що веде до необхідності інтенсифікації

виробництва, тоді як принцип акселератора передбачає, що зростання доходу може призвести до збільшення обсягу інвестицій через підвищення попиту на товар або послугу.

Ці явища лежать в основі розуміння та прогнозування перебігу економічних циклів, оскільки демонструють, наскільки зміни обсягу інвестицій, зокрема, можуть впливати на обсяги виробництва та яким чином вони пов'язані зі зростанням дохідної частини. Так, наприклад, комбінація понять мультиплікатор та акселератор передбачає, що дохід визначається обсягами та інтенсивністю інвестування, тоді як інвестиції визначаються швидкістю зміни доходу [3].

Обидва поняття доречно пов'язувати зі змінами структури та обсягів загальнонаціонального доходу і тим, як вони впливають на регіональну економіку. Безумовно, одним із параметрів економічного зростання регіону є його інвестиційна привабливість. Так проявляється ефект акселерації, коли зростають доходи, збільшуються обсяги споживання, що характеризує попит, а в подальшому призводить до зростання інвестицій [7]. Крім того, ефективність інвестування спричиняє зростання загальнонаціонального доходу, що визначає в перспективі обсяги вкладень у виробництво. Інвестиції обумовлюють регіональний потенціал, як виробничий, так і галузевий та інноваційний. Окрім дохідних надходжень до державної скарбниці з боку нових підприємств, слід розглядати цей аспект і в ширшому ключі.

Так, наприклад, інвестиції стимулюють структурні зміни всередині економічних секторів і впливають на формування їх конкурентоспроможності, стимулюють створення комбінованих галузей тощо.

До того ж не варто виключати взаємозв'язок доходів і витрат, який полягає в тому, що витрати одного суб'єкта є доходами іншого. Достатнім прикладом у цьому ключі можна вважати взаємодію підприємств сегменту B2B, оскільки витрати одного з підприємств – це вкладення у виробництво, операційну діяльність, тоді як доходи – це кошти, отримані в результаті

надання товарів та послуг іншому підприємству. Іншим аргументом у ширшому фінансово-економічному контексті можна вважати оподаткування, яке передбачає, що приватне підприємство сплачує податки державі.

У мирних умовах ці два ефекти взаємодіють циклічно: мультиплікатор запускає зростання через інвестиції або державні витрати, а акселератор підсилює його через додаткові інвестиції, викликані зростанням попиту. Проте в умовах воєнного стану ця взаємодія зазнає суттєвих змін.

Воєнний стан характеризується руйнуванням виробничої інфраструктури, порушенням логістичних ланцюгів, скороченням інвестиційної активності та високим рівнем невизначеності. У таких умовах класичний механізм акселератора часто слабшає або навіть блокується. Підприємства не готові інвестувати, навіть якщо попит зростає, через ризики втрат, нестабільність та обмежений доступ до фінансування. Таким чином, один із ключових каналів підсилення економічного зростання фактично не працює.

Водночас роль мультиплікатора в умовах війни значно зростає. Державні витрати, особливо на оборону, гуманітарну допомогу та підтримку населення, стають основним джерелом економічної активності. Через мультиплікативний ефект ці витрати підтримують доходи населення, забезпечують функціонування бізнесу та запобігають глибокому економічному спаду. Проте структура мультиплікатора змінюється: значна частина витрат може витікати за межі національної економіки через імпорт або не створювати довгострокової доданої вартості.

Ще однією важливою особливістю воєнного періоду є зниження граничної схильності до споживання. Населення в умовах невизначеності схильне більше заощаджувати, що послаблює мультиплікативний ефект. Водночас зростає роль зовнішньої допомоги, яка фактично виступає додатковим джерелом “первинного імпульсу” для мультиплікатора.

Перехід до повоєнного відновлення змінює співвідношення між ефектами мультиплікатора та акселератора. На цьому етапі ключову роль

починає відігравати відновлення інвестиційної активності. Відбудова інфраструктури, модернізація економіки та повернення бізнесу створюють передумови для запуску акселератора. Зростання попиту, яке підтримувалося державними витратами та міжнародною допомогою, починає стимулювати приватні інвестиції.

У повоєнний період виникає своєрідний «подвійний ефект»: мультиплікатор забезпечує первинне зростання через масштабні державні та міжнародні інвестиції у відбудову, а акселератор підсилює це зростання через реакцію бізнесу на розширення ринку. Взаємодія цих ефектів може створити потужний імпульс економічного розвитку, особливо якщо політика держави спрямована на зниження ризиків для інвесторів та стимулювання підприємницької активності.

Важливим фактором ефективності цієї взаємодії є структура інвестицій. Якщо ресурси спрямовуються на відновлення застарілих виробничих потужностей, ефект акселератора буде обмеженим. Натомість інвестиції в інновації, цифровізацію та інфраструктуру можуть значно підвищити довгостроковий потенціал зростання. У цьому контексті важливу роль відіграють інституційні реформи, які забезпечують прозорість, захист прав власності та ефективне використання ресурсів.

Також слід враховувати, що взаємодія мультиплікатора та акселератора може мати як позитивні, так і негативні наслідки. З одного боку, вона здатна забезпечити швидке відновлення економіки. З іншого – може призвести до перегріву, інфляції або формування “бульбашок” у разі надмірного стимулювання. Тому державна політика повинна бути збалансованою та гнучкою.

Особливу роль у повоєнному відновленні відіграє міжнародна підтримка. Вона не лише підсилює мультиплікатор через прямі фінансові вливання, але й сприяє запуску акселератора, знижуючи ризики для приватних інвесторів. Участь міжнародних організацій та партнерів підвищує довіру до економіки та створює додаткові стимули для інвестицій.

Успішне повоєнне відновлення потребує не лише значних ресурсів, але й глибокого розуміння цих механізмів та їх грамотного використання в економічній політиці (табл. 2).

Таблиця 2. Суперечності ефектів мультиплікатора та акселератора в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення

Критерій	Воєнний стан: мультиплікатор	Воєнний стан: акселератор	Повоєнне відновлення: мультиплікатор	Повоєнне відновлення: акселератор	Суперечності
Джерело зростання	Державні витрати, допомога	Майже відсутній через ризики	Інвестиції у відбудову	Приватні інвестиції у відповідь на попит	Державне стимулювання та ринкова реакція
Реакція бізнесу	Пасивна підтримка попиту	Стримана або відсутня	Активізація виробництва	Активне поширення потужностей	Обережність та експансія
Рівень ризику	Частково компенсовано державою	Високий, стримує інвестиції	Знижується завдяки стабілізації	Прийнятний для інвестування	Невизначеність та довіра
Ефективність витрат	Часто коротко-строкова	Низька	Вища, спрямована на розвиток	Висока за умов зростання попиту	Споживання та інвестування
Вплив на зайнятість	Підтримка через бюджет	Обмежений	Створення нових робочих місць	Швидке зростання зайнятості	Тимчасовість та сталість
Структура економіки	Деформована (військові потреби)	Не стимулює зміни	Модернізація економіки	Стимулює структурні зрушення	Консервація та трансформація
Темпи зростання	Обмежені	Слабкі	Прискорено	Різко зростають	Стабілізація та динамічне зростання
Роль споживання	Ключова	Вторинна	Важлива	Стимулює інвестиції	Споживання та виробництво
Зовнішній фактор	Критично важливий (допомога)	Майже не працює	Важливий, але не домінує	Посилює інвестиції	Залежність та саморозвиток

Джерело: сформовано на основі [6–7]

Таким чином, взаємозв'язок ефектів акселератора та мультиплікатора є динамічним і залежить від стадії розвитку економіки та зовнішніх умов.

Узагальнюючи, можна зазначити, що в умовах воєнного стану домінує ефект мультиплікатора, тоді як ефект акселератора значною мірою пригнічений. У повоєнний період відбувається поступове відновлення акселератора, який у поєднанні з мультиплікатором формує основу для

стійкого економічного зростання. Ефективність цієї взаємодії залежить від державної політики, інституційного середовища та структури інвестицій.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Ефективність інвестиційного впливу на відновлювальне зростання економіки підвищується за умови цілеспрямованого врахування синергії мультиплікативного та акселераційного механізмів, а також мінімізації дисфункціональних ефектів, обумовлених регіональною специфікою.

Проблеми застосування даної моделі на практиці:

1. Наявність значних часових лагів між зміною попиту та інвестиційною реакцією.
2. Ризики нецільового та надмірного («спонтанного») інвестування, що призводять до втрат ресурсів.
3. Спотворення ефектів через недостатній урахування галузевої та інституційної структури конкретної території.

Перспективними напрямками для подальших досліджень є кількісна оцінка часових лагів у різних галузях економіки та дослідження впливу цифровізації на швидкість та інтенсивність прояву мультиплікативно-акселераційних ефектів

Література

1. Програма фінансової підтримки України від Європейського Союзу 2024-2027 Ukraine Facility / Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України.. URL: <https://www.ukrainefacility.me.gov.ua/> (дата звернення: 09.05.2026).
2. Junankar P.N. Acceleration Principle. The New Palgrave Dictionary of Economics. New York: Palgrave, 2008.
3. Medio A. Multiplier–Accelerator Interaction. The New Palgrave Dictionary of Economics. London: Palgrave Macmillan. 2008.

4. Mourao P.R., Popescu I.A. Revisiting a Macroeconomic Controversy: The Case of the Multiplier Accelerator Effect. *Economies*. 2022. Volume 10. Issue 249. URL: https://www.mdpi.com/2227-7099/10/10/249?utm_source=researchgate.net&utm_medium=article (дата звернення: 09.05.2026).
5. Peruzzi M., Terzi A. Accelerating Economic Growth: The Science beneath the Art. *Economic Modelling*. 2021. Volume 103. P. 105593. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0264999321001826> (дата звернення: 09.05.2026).
6. Ren J., Raghupathi W., Raghupathi V. Exploring the factors that impact accelerator – based start-up funding. *Journal of Innovation and Entrepreneurship*. 2025. Volume 14. Article 127. URL: <https://doi.org/10.1186/s13731-025-00586-6> (дата звернення: 09.05.2026).
7. Garretsen H., Kitson M., Yang Ch. Global forces and local impacts: megatrends in regional development. *Cambridge Journal of Regions, Economy and Society*. 2025. Volume 18. Issue 1. Pp. 1–16. URL: <https://academic.oup.com/cjres/article/18/1/1/7943587> (дата звернення: 09.05.2026).
8. Ватаманюк-Зелінська У., Ушкало Н. Інвестиційні пріоритети сталого розвитку економіки України. *Ефективна економіка*. 2025. №11. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/8148/8280> (дата звернення: 09.05.2026).
9. Канова О. А. Адаптація підходів до оцінки інвестиційних проєктів в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2025. Випуск 72. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5817/5757> (дата звернення: 09.05.2026).
10. Котвицька Н. М., Лелюх І. В., Ковальов К. А. Фінансовий капітал і його вплив на інвестиційні рішення. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. №18. С. 38–42. URL:

<https://www.nayka.com.ua/index.php/investplan/article/view/4581/4620> (дата звернення: 09.05.2026).

11. Мельник Т. Ю. Державна підтримка та стимулювання розвитку бізнесу в Україні під час дії воєнного стану. *Економіка, управління та адміністрування*. 2022, № 2(100). С. 3-11. URL: <https://ema.ztu.edu.ua/article/view/261787> (дата звернення: 09.05.2026).

12. Хмарська І., Кучерява К., Клімова І. Особливості післявоєнного відновлення економіки України. *Економіка та суспільство*. 2022. № 42. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1621> (дата звернення: 09.05.2026).

13. Штань М. Економічна політика стимулювання повоєнного відновлення. *Економіка та суспільство*. 2023. № 56. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3005> (дата звернення: 09.05.2026).

References

1. Ministry of Economy, Environment, and Agriculture of Ukraine (2026), “European union financial assistance programs for Ukraine”, available at: <https://www.ukrainefacility.me.gov.ua/> (Accessed 09 May 2026).

2. Junankar, P.N. (2008), *Acceleration Principle*, Palgrave, New York, USA.

3. Medio, A. (2008), *Multiplier–Accelerator Interaction*, Palgrave Macmillan, London, UK.

4. Mourao, P.R. and Popescu, I.A. (2022), “Revisiting a Macroeconomic Controversy: The Case of the Multiplier Accelerator Effect”, *Economies*, vol. 10, 249, available at: https://www.mdpi.com/2227-7099/10/10/249?utm_source=researchgate.net&utm_medium=article (Accessed 09 May 2026).

5. Peruzzi, M. and Terzi, A. (2021), “Accelerating Economic Growth: The Science beneath the Art”, *Economic Modelling*, vol. 103, p. 105593, available

at: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0264999321001826>
(Accessed 09 May 2026).

6. Ren, J., Raghupathi, W. and Raghupathi, V. (2025), “Exploring the factors that impact accelerator-based start-up funding”, *Journal of Innovation and Entrepreneurship*, vol. 14 (127). <https://doi.org/10.1186/s13731-025-00586-6>.

7. Garretsen, H., Kitson, M. and Yang, Ch. (2025), “Global forces and local impacts: megatrends in regional development”, *Cambridge Journal of Regions, Economy and Society*, vol. 18 (1), pp. 1–16, available at: <https://academic.oup.com/cjres/article/18/1/1/7943587> (Accessed 09 May 2026).

8. Vatamanyuk-Zelinska, U., Ushkalo N. (2025), “Investment priorities for sustainable economic development of Ukraine”, *Efektivna ekonomika*, [Online], vol.11, available at: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/8148/8280> (Accessed 09 May 2026).

9. Kanova, O. A. (2025), "Adaptation of approaches to the assessment of investment projects in martial law conditions", *Ekonomika ta suspilstvo*, [Online], vol. 72, available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5817/5757/> (Accessed 09 May 2026).

10. Kotvytska, N., Lelyukh I., Kovalev K. (2024) “Financial capital and its impact on investment decisions”, *Investytsii: praktyka ta dosvid*, [Online], vol. 18, pp. 38–42, available at: <https://www.nayka.com.ua/index.php/investplan/article/view/4581/4620> (Accessed 09 May 2026).

11. Melnyk T. Yu. (2022). “State support and stimulation of business development in Ukraine during martial law” [Online], *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia*, vol. 2(100), pp. 3-11, available at: <https://ema.ztu.edu.ua/article/view/261787> (Accessed 09 May 2026).

12. Khmarska, I., Kucheriava, K. and Klimova, I. (2022), “Features of the post-war recovery of the economy of Ukraine” [Online], *Ekonomika ta suspilstvo*,

vol. 42, available at:
<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1621> (Accessed 09 May 2026).

13. Shtan, M. (2023), “Economic policy to stimulate post-war recovery” [Online], *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 56, available at:
<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3005> (Accessed 09 May 2026).

Отримано редакцією журналу / Received: 15.05.26

Прорецензовано / Revised: 22.05.26

Дата публікації / Published: 26.05.26